

Stichting ‘Hilversum Pas op!’

Open dag TVE in Hilversum

Op 25 januari 2001 herdacht de “Stichting Hilversum, Pas Op!” het feit dat de stichting dit jaar 20 jaar bestaat. Driekwart jaar later, op 22 september 2001, werden de feestelijkheden voortgezet met een symposium, georganiseerd in het kader van de Open Dagen die de “Stichting Tussen Vecht & Eem” jaarlijks in één der tot haar werkgebied behorende gemeenten houdt. De bijeenkomst vond plaats in de Burgerzaal van het Hilversumse stadhuis, welwillend door de Gemeente ter beschikking gesteld.

Het thema van het symposium “De waarde van het behoud van historische bebouwing” was HPO op het lijf geschreven. Betrokkenheid met de historische bebouwing immers was de reden van de oprichting van de stichting in 1981. Na een lezing van het lid van de toenmalige Monumentencommissie, de heer François Renoú voor de Rotary in Hilversum in februari dat jaar, besloot een aantal Hilversummers dat het inderdaad zo niet langer kon, en in november was de oprichting van de “Stichting Hilversum, Pas Op!” een feit. Met voortvarendheid, niet geheel gespeend van onnozelheid – want wie wist er nu wat er allemaal aan een restauratie van een zeer vervallen pandje op zeer dure grond te pas kwam – werd het eerste project aangepakt: het huisje “Pas Op”. Na de succesvolle restauratie – moeilijkheden zijn er om overwonnen te worden – volgden het huis ’s-Gravelandseweg 41, de theekoepel van de Hervormde Kerk aan de Kerkbrink en vervolgens HPO’s ‘miljoenenproject’, de Boerderij van Houtman. Intussen werd geijverd voor het herstel van de oude begraafplaats aan de Torenstraat, “Gedenkte Sterven”, hetgeen leidde tot de geboorte van HPO’s ‘dochter’ de “Stichting De Hof”, die het vervallen kerkhofje inmiddels tot een fraai wandelpark heeft herschapen, met respect voor de oorspronkelijke bestemming.

Daarna werd het even stil rond HPO. Althans naar buiten, want binnenskamers werd gewerkt aan een zeer ambitieus plan, de restauratie van het “Laanstraatbuurtje”.

Na het openingswoord van de voorzitter van “Tussen Vecht en Eem”, dr. H.C.M. Michielse, kwam Hilversum’s loco-burgemeester mevrouw H.M.A. Borstlap-v.d. Bosch aan het woord. Mevrouw Borstlap prees de inzet van HPO, zonder welke de binnenstad er heel anders zou hebben uitgezien. Acties van betrokken burgers zijn noodzakelijk als tegenwicht en aanvulling voor de plannenmakerij bij de overheid. HPO’s activiteiten hebben in de afgelopen 20 jaar bepaald geleid tot een omslag in het denken. En dat alles in goed overleg.

Ir. E.H. van Tuyl van Serooskerken, dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Rijnland, en voorzitter van de Bond Heemschut, sprak in “De waarde van het behoud van historische bebouwing” over de visie van Heemschut, de vereniging die al tientallen jaren ijvert voor het behoud van historisch Nederland. Hij ging o.m. in op de criteria die moeten worden gehanteerd inzake de waarde. Schoonheid blijkt daarbij een te persoonlijk, dus onbruikbaar uitgangspunt. Vandaar dat Heemschut uitgaat van: a. De bebouwing moet in principe ouder zijn dan 50 jaar, en b. restauratie moet mogelijk zijn zonder afbraak, m.a.w. het casco moet in redelijke staat zijn. Daarnaast speelt een rol of de oorspronkelijke vorm nog aanwezig is, de bebouwing bepalend is voor de historisch gevormde situatie, de bebouwing gave verhoudingen en/of bijzondere vormen heeft, of opvalt als stijlvoorbeeld, of geschiedkundig van belang is. Ook de ontwerper van het betreffende pand kan van belang zijn. Cultuurmonumenten als dijken en verkavelingspatronen kunnen eveneens volgens deze criteria worden getoetst.

Daarna kwam drs. Lydia Lansink aan het woord. Mevrouw Lansink, kunsthistorica met een kleurrijk verle-

den als actievoerder, o.m. nauw betrokken bij de redding van de Vondelkerk in Amsterdam, hetgeen vervolgens leidde tot de oprichting van het Amsterdams Monumentenfonds. Zij is thans docent architectuurgeschiedenis, kroonlid van de Raad voor Cultuur en lid van diverse monumentencommissies. In haar voordracht “Hoe kunnen particulier initiatief en overheid samenwerken met betrekking tot het behoud van historische bebouwing?” gaf zij op humoristische wijze een overzicht van de verwikkelingen rond het klooster St. Ludwig in Vlodrop. Eigenaar van het klooster is de groep rond de Maharishi Yogi (bekend van de transcendent meditatie). Men wilde het klooster afbreken en, op het oosten georiënteerd, herbouwen. Een sloopvergunning, door de gemeente Vlodrop verleend, werd later door een hogere instantie vernietigd, hetgeen de eigenaars er niet van weerhield er toch de beuk in te zetten. Hetgeen vervolgens nog de zelfde dag moest worden gestaakt. Mevrouw Lansink’s lezing was een nuttig praktijkvoorbeeld van welke stappen er in zo’n geval (moeten) worden genomen en welke instanties benaderd. Hetgeen overigens niet wil zeggen dat er sprake is van een happy end, want die ene dag slopen heeft aanzienlijke schade aangericht.

Na een korte pauze volgde een voordracht van de heer Maarten Min, oud-lid van de Welstandscommissie Hilversum en verbonden aan het architecten-bureau “Min 2” in Bergen, getiteld: “Het behoud van historische bebouwing in Hilversum”. Hij benadrukte het belang van het voegen van nieuwbouw in de bestaande situatie. Vaak blijkt in zo’n geval verschil in inzicht te bestaan. Hij illustreerde e.e.a. aan de hand van

voorbeelden uit Tilburg en Hilversum, allebei van oorsprong schapendorpen met gemeenschappelijke weiden. Beide gemeenten hebben zeer bijzondere panden, die weliswaar geen monumentenstatus hebben, maar toch nooit weg zouden mogen. Toch werd er in Tilburg in de jaren ’60 zoveel gesloopt dat de toenmalige burgemeester de bijnaam “Kees de Sloper” kreeg. Min’s dia’s van een wandeling door Hilversum zorgden voor de nodige hilariteit.

Tenslotte was er een discussie tussen de drie sprekers en later het publiek, onder leiding van drs. Karel Loeff. De heer Loeff is architectuurhistoricus en voorzitter van de Historische Kring Laren. Aan de hand van een vijftal stellingen werd, soms heftig, gediscussieerd over het onderwerp “Hoe kan participatie van burgers bij het behoud van historische panden en bebouwing worden bevorderd?”

Na de lunch was er de keuze tussen een *wandelexcursie* door de Raadhuisbuurt, het centrum en de Boomburgwijk (waar de Torenlaankerk kon worden bezichtigd), een bezoek aan het *Dudokcentrum*, en/of aan het *Goois Museum*, waarna men elkaar weer trof op de oude begraafplaats “*Gedenkt te Sterven*”, thans in beheer bij de “*Stichting De Hof*”. Daar kreeg mevrouw Joke Sebus een mooi herfstboekje als dank voor haar hulp bij de voorbereidingen, en gaf de bekende fluitist Fred Mann een kort concert. De dag werd afgesloten met een glas wijn met toebehoren, waarna de bezoekers, die hun waardering uitvoerig kenbaar maakten, huiswaarts gingen, een tevreden HPO-bestuur achterlatend.

Loes Westermann-van der Steen